

Toimenpidealoite TPA 11/2019 vp

Arja Juvonen ps

Toimenpidealoite asevelvollisuutta suorittaneiden varusmiesten lisävakuumusturvan myöntämisestä taannehtivasti ajanjaksolta 1.1.2017—31.12.2018 onnettomuuksissa menehtyneiden varusmiesten edunsaajille ja onnettomuuksissa loukkaantuneille ja vammautuneille

Eduskunnalle

Kriisinhallinnassa toimivien henkilöiden vakuutusturva parani 1.1.2017, jonka jälkeen rauhan- turvaajat tai heidän edunsaajansa ovat voineet saada loukkaantumisen, vammautumisen tai kuolemantapauksen vuoksi korvauksia enimmillään 210 000 euroa. Lakisääteistä asevelvollisuutta suorittaville varusmiehille, vapaaehtoista asevelvollisuutta suorittaville naisille ja siviilipalvelusta suorittaville henkilöille tällaista vastaavaa turvaa ei 1.1.2017 annettu. Varusmiesten vakuutusturva korjattiin vasta 1.1.2019, josta olin jättänyt myös lakialoitteen (LA 27 /2017 vp), jolla esitettiin yhdenvertaisen vakuutusturvan saamista myös lakisääteistä varusmiespalvelusta, vapaaehtoista varusmiespalvelusta ja siviilipalvelusta suorittaville henkilöille. Aloitteen oli allekirjoittanut yli sata kansanedustajaa.

Asian etenemiseen vaikutti myös loppuvuodesta 2017 tapahtunut vakava ja koko Suomea järkyttänyt Raaseporin onnettomuus, jossa menehtyi kolme varusmiestä ja moni varusmies loukkaantui vakavasti. Toinen vakava onnettomuus tapahtui 6.12.2018 Rovajärvellä, jossa asevelvollisuutta suorittanut varusmies menehtyi mönkijäonnettomuudessa. Koska kukaan heistä ei ollut onnettomuuksien tapahtuessa lisävakuumuksen piirissä, eivät he tai heidän edunsaajansa ole olleet oikeutettuja lisävakuumusturvaan. Lisävakuumusturva tuli voimaan vasta 1.1.2019, ja lakia sovelletaan tuon jälkeen tapahtuneisiin onnettomuuksiin ja tapaturmiin.

Jätin eduskunnassa lakialoitteen, jossa esitettiin lisävakuumusturvan maksamista välillä 1.1.2017—31.12.2018 onnettomuuksissa menehtyneiden edunsaajille ja onnettomuuksissa loukkaantuneille ja vammautuneille (LA 48/2018 vp). Myös tämä lakialoite sai yli sadan kansanedustajan allekirjoituksen. Valitettavasti lakialoite ei kuitenkaan edennyt eduskuntakäsittelyssä eteenpäin.

Jätin 26.12.2018 oikeuskanslerille kantelun (Dnro OKV/2061/1/2018), jossa arvostelin 1.1.2019 voimaan tullutta lainsäädäntöä, joka koskee korvauksia ase- tai siviilipalvelusta suoritettaessa tapahtuneista tapaturmista ja kuolemantapauksista. Pidin vakavana epäkohtana sitä, että lainsäädäntö koskee vasta sen voimaantulon jälkeen sattuneita tapauksia. Vastaavia korvauksia kriisinhallintatehtävissä koskeva lainsäädäntö tuli voimaan jo 1.1.2017. Pyysin tutkimaan, onko asevel-

Toimenpidealoite TPA 11/2019 vp

vollisuutta suorittavat henkilöt saatettu lainsäädännössä eriarvoiseen asemaan kriisinhallintatehtävissä toimiviin nähden.

Oikeuskanslerin vastaus saapui 14.6.2019. Vastauksessa todetaan, että oikeuskansleri ei voi puuttua eduskunnan toimintaan lainsäädäntövallan käytössä eikä eduskunnan hyväksymien lakien sisältöön. Oikeuskansleri toteaa kuitenkin seuraavaa: Kysymys siitä, olisiko parempia oikeuksia tarpeen ehdottaa myös jollekin toiselle henkilöryhmälle, on yhteiskunnallisen tarkoituksenmukaisuuden harkintaa, joka ei kuulu oikeuskanslerin toimivaltaan laillisuusvalvojana (oikeuskansleri Tuomas Pöysti).

Kansalaiskeskusteluissa on noussut vahvasti esiin oikeudenmukaisuuden ja kohtuuden tunne ja se, että välillä 1.1.2017—31.12.2018 onnettomuuksiin joutuneille tulisi myöntää valtion toimesta lisävakuumusturvan korvaukset taannehtivasti. Olisi myös tärkeää selvittää se, miten tätä aikajaksoa aikaisemmin varusmiehille tapahtuneet onnettomuudet tulisi huomioida korvauksissa. Tämä olisi myös yhdenvertaisuuden kannalta tärkeää.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin ja tuo esityksen, jolla asevelvollisuutta suorittaneiden varusmiesten lisävakuumusturva ajanjaksolta 1.1.2017—31.12.2018 myönnetään taannehtivasti onnettomuuksissa menehtyneiden varusmiesten edunsaajille ja onnettomuuksissa loukkaantuneille ja vammautuneille varusmiehille, sekä selvittää, miten myös tätä aikajaksoa aikaisemmin varusmiehille tapahtuneet onnettomuudet on mahdollista tuoda korvausten piiriin.

Helsingissä 16.9.2019

Arja Juvonen ps